

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра міського будівництва та господарства**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан інженерно-технічного

факультету

Йолана ГОЛИК

« 06

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Рівень вищої освіти	магістр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітня програма	Міське будівництво та господарство
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Міське комунальне господарство**» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань **19 Архітектура та будівництво** спеціальності **192 Будівництво та цивільна інженерія** освітньої програми «**Міське будівництво та господарство**».

Розробники: Кіс Н.Ю., доцент кафедри міського будівництва та господарства;
Вантюх Д.Е., викладач кафедри міського будівництва та господарства

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри міського будівництва та господарства

протокол № 10 від « 25 » 05 2023р.

В.о.завідувача кафедри Діана КАЙНЦ

Схвалено науково-методичною комісією інженерно-технічного факультету

протокол № 7 від « 15 » 06 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Оксана ГАПАК

© Кіс Н.Ю., Вантюх Д.Е., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	1/2	1/2
Тижневих годин для денної форми навчання:	Лекції:	
аудиторних – 3	26	8
самостійної роботи студента – 4	Практичні:	
	20	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	74	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Міське комунальне господарство**» є набуття теоретичних знань, умінь та навичок з подальшим їх застосуванням для досягнення ефективного практичного результату в частині управління місцевим господарством. Мета розкривається через вивчення структури міського господарства та особливостей управління розвитком, забудовою та функціонування міст і підсистем міського господарства.

Завдання вивчення дисципліни: засвоїти основні передумови та проблеми розвитку міст, структуру міського господарства; сформувати теоретичні знання та практичні навички щодо методів управління сучасним містом; засвоїти соціально-економічні основи формування життєвого середовища; набути навички практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері будівництва та цивільної інженерії.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК03. Здатність забезпечувати безпеку при управлінні складними процесами в галузі будівництва та цивільної інженерії.

СК07. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументації до фахівців і нефахівців будівельної галузі.

СК09. Здатність займатися організаційно-управлінською та аналітичною діяльністю в сфері управління міським господарством та інженерної інфраструктури.

СК11 Володіння основами формування інформаційної та організаційної структури системи інформаційного забезпечення містобудівної діяльності, уміння будувати та застосовувати моделі, що описують та дозволяють прогнозувати стан містобудівної системи у часі, безбар'єрного простору.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Міське комунальне господарство**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 3. Адміністративне і господарське право та охорона праці в будівництві

ОК 6. Наукові основи функціонування містобудівних систем

ОК 9. Комп'ютерне проектування та інформаційне моделювання в будівництві

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Міське будівництво та господарство**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати експлуатацію, утримання та контроль якості зведення об'єктів будівництва та цивільної інженерії.	РН04
Відслідковувати найновіші досягнення в обраній спеціалізації, застосовувати їх для створення інновацій.	РН08
Здатність розв'язувати проблеми будівництва та цивільної інженерії у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	РН12
Аналізувати зміст і структуру інформації, яка необхідна для процесів управління містобудівним розвитком.	РН14
Приймати рішення в галузях міського господарства з урахуванням інформації по правовим, еколого-економічним та соціальним аспектам, безбар'єрного простору.	РН16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Міське комунальне господарство**»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Здобувач вищої освіти має: вміти: обґрунтовувати вибір можливих методів управління, експлуатації та утримання інфраструктури міста	РН04
знати: основні передумови та проблеми розвитку міст, структуру міського господарства та мати розвинуті навички аналізу та критичного мислення для ефективного впровадження нових ідей та технологій з метою покращення сфери управління міським господарством	РН08
вміти : розробляти та застосовувати творчі та інноваційні підходи до вирішення проблем, враховуючи соціальні та етичні аспекти, соціально-економічну ситуацію в формуванні життєвого середовища	РН12
вміти : практично використовувати теоретичні знання щодо управління містобудівним розвитком та формування комфортного житлового середовища	РН14
вміти : аналізувати різноманітну інформацію з врахуванням законодавчих вимог, впливу на довкілля, економічних можливостей та соціальних наслідків. та бути здатний визначати оптимальні рішення з урахуванням принципів доступності та інклюзивності у міському середовищі.	РН16

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- практичні роботи;
- тести;
- письмова контрольна робота.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: опитування і перевірка практичних робіт

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен

Здобуття студентом додаткових знань з курсу шляхом неформального навчання на освітніх платформах, он-лайн чи оф-лайн семінарах, тренінгах та майстер-класах підтвердженні відповідними сертифікатами, стимулюється додатковими балами (в межах 5-15 балів в залежності від обсягу освоєного матеріалу).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	10		10			

Тема 1. Місто як складний, ієрархічний об'єкт управління

Тема 2. Інфраструктура міського господарства

Тема 3. Організаційно-правові основи управління містом

Тема 4. Основні системи та підрозділи міського господарства

Тема 5. Основні напрями міської політики

Тема 6. Господарська діяльність об'єктів міського господарства

Тема 7. Регулювання земельних відносин у місті

Тема 8. Діяльність органів місцевого самоврядування щодо підтримки розвитку підприємництва

Тема 9. Управління соціальною інфраструктурою міста

Тема 10. Організація надання комунікаційних послуг

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T11	T12	T13	T14	T15	T16	50	100
5	10	10	10	10	5		

Тема 11. Фінансове забезпечення розвитку міста

- Тема 12. Стратегічне планування у муніципальному господарстві. Основні поняття та взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління
- Тема 13. Технологія розробки стратегії місцевого розвитку
- Тема 14. Механізм реалізації стратегії місцевого розвитку
- Тема 15. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегії місцевого розвитку
- Тема 16. Планування розвитку міського господарства

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	25	4	25
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Презентація	1	15	1	15
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	8	100	7	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Кожна модульна контрольна робота оцінюється у 50-бальній шкалі. Модульні контрольні роботи проводяться у вигляді тестування (20 питань, на які є 4 варіанти відповіді, один з яких правильний) чи письмової роботи (2 теоретичні питання та 1 практичне).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль проводиться у вигляді письмової роботи, яка складається з трьох питань: двох теоретичних та одного практичного (виконання креслення або вирішення задачі). Робота оцінюється за національною та ECTS шкалою.

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (В) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (С) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (E) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Шкала оцінювання: національна та ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проектування, практики	Для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Місто як складний, ієрархічний об'єкт управління

1.1. Місто: його сутність та особливості

1.2. Міста давнини та античності

1.3. Середньовічне місто

1.4. Промислове місто

1.5. Соціалістичне місто

1.6. Сталій розвиток міста

1.7. Місто як об'єкт управління

Тема 2. Інфраструктура міського господарства

- 2.1. Поняття, функції та зміст муніципального господарства
- 2.2. Структурна побудова міського господарства
- 2.3. Соціально-економічні умови розвитку та управління міським господарством
- 2.4. Сучасний стан і перспективи розвитку міського господарства в Україні

Тема 3. Організаційно-правові основи управління містом

- 3.1. Система місцевого самоврядування в Україні
- 3.2. Правові основи, закономірності та принципи здійснення управлінських процесів у місті
- 3.3. Функції міського самоврядування
- 3.4. Організаційно-функціональні принципи і методи діяльності органів міського самоврядування
- 3.5. Організаційно-функціональна структура органів міського самоврядування
- 3.6. Статут територіальної громади міста
- 3.7. Комунальна власність міста та її особливості
- 3.8. Оцінка ефективності місцевого управління

Тема 4. Основні системи та підрозділи міського господарства

- 4.1. Житлове господарство
- 4.2. Дорожнє господарство
- 4.3. Транспортне міське господарство
- 4.4. Зелене господарство
- 4.5. Системи інженерного забезпечення міст
- 4.6. Системи освітлення міських територій
- 4.7. Специфічні підсистеми міського господарства

Тема 5. Основні напрями міської політики

- 5.1. Стратегічне планування міського розвитку
- 5.2. Містобудівна політика: планування та забудова міст
- 5.3. Девелопмент як спосіб реалізації містобудівної політики
- 5.4. Екологічна політика міста
- 5.5. Управління трудовими ресурсами міста

Тема 6. Господарська діяльність об'єктів міського господарства

- 6.1. Форми власності об'єктів міського господарства
- 6.2. Основні методи управління міським господарством
- 6.3. Муніципальне управління у сфері міського господарства
- 6.4. Особливості менеджменту підгалузей міського господарства

Тема 7. Регулювання земельних відносин у місті

- 7.1. Основні напрями державної земельної політики
- 7.2. Принципи регулювання земельних відносин у населених пунктах
- 7.3. Роздержавлення земель та становлення земельного ринку
- 7.4. Платний характер використання земельних ресурсів

Тема 8. Діяльність органів місцевого самоврядування щодо підтримки розвитку підприємництва

- 8.1. Регулювання підприємницької діяльності
- 8.2. Взаємодія органів місцевого самоврядування та малого підприємництва у місті
- 8.3. Методи і процедури регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування міста
- 8.4. Світовий досвід функціонування малого підприємництва

Тема 9. Управління соціальною інфраструктурою міста

9.1. Соціальна інфраструктура як об'єкт управління містом

9.2. Розвиток основних галузей соціально-культурного та соціально-побутового призначення

9.3. Програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою міста

Тема 10. Організація надання комунікаційних послуг

10.1. Загальні аспекти розвитку міського транспорту

10.2. Обґрунтування стратегії розвитку транспортної інфраструктури

10.3. Оцінювання стратегічних рішень щодо розвитку транспортної системи

10.4. Комплексна характеристика інфраструктури міського пасажирського транспорту

Модуль 2

Тема 11. Фінансове забезпечення розвитку міста

8.1. Місцеві фінанси: сутність і функції

8.2. Бюджет міста

8.3. Удосконалення процесу бюджетування

8.4. Запозичення до місцевих бюджетів

Тема 12. Стратегічне планування у муніципальному господарстві. Основні поняття та взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління

12.1. Поняття місцевого розвитку та необхідність його планування

12.2. Стратегічне планування в системі муніципального менеджменту

12.3. Принципи стратегічного планування місцевого розвитку

Тема 13. Технологія розробки стратегії місцевого розвитку

13.1. Послідовність робіт з розробки стратегії місцевого розвитку

13.2. Аналітична складова планування місцевого розвитку

13.3. Формулювання бачення місцевого розвитку

Тема 14. Механізм реалізації стратегії місцевого розвитку

14.1. Основні механізми реалізації стратегії місцевого розвитку

14.2. Складові організаційно-економічного механізму стимулювання економічного зростання на місцевому рівні

14.5. Механізм фінансування місцевого розвитку

Тема 15. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегії місцевого розвитку

15.1. Поняття моніторингу та оцінювання у стратегічному плануванні

15.2. Організація моніторингу та оцінювання

15.3. Визначення системи індикаторів для моніторингу та оцінювання реалізації стратегії

Тема 16. Планування розвитку міського господарства

16.1. Інформаційне забезпечення міського господарства

16.2. Містобудівний моніторинг

16.3. Вплив ресурсних обмежень на умови розвитку міст та міського господарства

16.4. Техніко-економічне обґрунтування розвитку і забудови міст

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1/2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Місто як складний, ієрархічний об'єкт управління	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Тема 2. Інфраструктура міського господарства	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Організаційно-правові основи управління містом	8	2	1	-	-	5
Тема 4. Основні системи та підрозділи міського господарства	8	2	1	-	-	5
Тема 5. Основні напрями міської політики	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Господарська діяльність об'єктів міського господарства				-	-	
Тема 7. Регулювання земельних відносин у місті	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Діяльність органів місцевого самоврядування щодо підтримки розвитку підприємництва				-	-	
Тема 9. Управління соціальною інфраструктурою міста	12	3	2	-	-	7
Тема 10. Організація надання комунікаційних послуг				-	-	
Модульна контрольна робота	1	1		-	-	
Разом за модуль	67	16	12	-	-	39
Модуль 2						
Тема 11. Фінансове забезпечення розвитку міста	15	3	2	-	-	10
Тема 12. Стратегічне планування у муніципальному господарстві. Основні поняття та взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління				-	-	
Тема 13. Технологія розробки стратегії місцевого розвитку	10	2	2	-	-	6
Тема 14. Механізм реалізації стратегії місцевого розвитку	14	2	2	-	-	10
Тема 15. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегії місцевого розвитку				-	-	
Тема 16. Планування розвитку міського господарства	13	2	2	-	-	9
Модульна контрольна робота	1	1	-	-	-	
Разом за модуль	53	10	8	-	-	35
Разом за семестр	120	26	20	-	-	74

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1/2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Місто як складний, ієрархічний об'єкт управління		2	2	-	-	106
Тема 2. Тема 2. Інфраструктура міського господарства				-	-	
Тема 3. Організаційно-правові основи управління містом				-	-	
Тема 4. Основні системи та підрозділи міського господарства				-	-	
Тема 5. Основні напрями міської політики		2		-	-	
Тема 6. Господарська діяльність об'єктів міського господарства				-	-	
Тема 7. Регулювання земельних відносин у місті			2	-	-	
Тема 8. Діяльність органів місцевого самоврядування щодо підтримки розвитку підприємництва				-	-	
Тема 9. Управління соціальною інфраструктурою міста		2		-	-	
Тема 10. Організація надання комунікаційних послуг						
Тема 11. Фінансове забезпечення розвитку міста				-	-	
Тема 12. Стратегічне планування у муніципальному господарстві. Основні поняття та взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління				-	-	
Тема 13. Технологія розробки стратегії місцевого розвитку		2	2	-	-	
Тема 14. Механізм реалізації стратегії місцевого розвитку				-	-	
Тема 15. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегії місцевого розвитку				-	-	
Тема 16. Планування розвитку міського господарства				-	-	
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	
Разом за модуль	120	8	6			106
Разом за семестр	120	8	6			106

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Визначення обсягів об'єктів міського господарства для заданого міста	4	2
2	Визначення структурних підрозділів міського господарства	2	
3	Визначення ресурсних потенціалів міського господарства	2	
4	Визначення видів та обсягів послуг з утримання житлової території	2	2
5	Визначення режимів роботи маршрутного транспорту	2	
6	Визначення площ і обладнання санітарного благоустрою міста	2	
7	Оперативно розпорядчі документи адміністративного управління	2	2
8	Бізнес план підприємства міського господарства	2	
9	Містобудівний моніторинг	2	
Разом		20	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальна характеристика, мета і завдання дисципліни	4	4
2	Підбір індивідуальних прикладів, які ілюструють уявлення про міське господарство	4	6
3	Інженерні мережі міста. Організація теплопостачання міста. Формування ринкових механізмів розвитку теплопостачання міста	6	6
4	Влаштування, спорудження та експлуатація зон відпочинку	4	6
5	Вивчення стану утилізації побутових та виробничих відходів	4	6
6	Соціальні інфраструктури міста: лікарні, школи, вищі навчальні заклади	4	6
7	Управління муніципальними землями. Земельно-кадастрова інвентаризація	4	6
8	Екологічний моніторинг міста. Вивчення факторів, які впливають на забезпечення техногенної безпеки міського господарства	6	6
9	Забезпечення техногенної безпеки міського господарства	4	6
10	Розвиток системи управління сучасним містом	4	4
11	Опрацювання лекційного матеріалу	16	25
12	Підготовка до практичних занять	14	25
Разом		74	106

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://moodle.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Безлюбченко О.С. Управління міськими територіями : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2011. 144 с.
2. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку : практ. посіб. Київ : ТОВ «Софія-А», 2012. 88 с.
3. Вакуленко В. М., Орлатий М. К. Управління сучасним містом : підр. Київ : НАДУ, 2008. 632 с.
4. Гнатченко Є.Ю. Міський моніторинг. Конспект лекцій / Є. Ю. Гнатченко // ХНУМГ ім. О.М. Бекетова – Х.:ХНУМГ, 2013. – 68 с.
5. Дьомін М.М. Містобудівні інформаційні системи. Містобудівний кадастр. Первинні елементи структури об'єктів містобудування та територіального планування / М.М. Дьомін, О.І. Сингаївська. – Київ : Фенікс, 2015. – 216 с.
6. Карлова О. А. Менеджмент міського господарства : навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2008. 266 с.
7. Ключниченко Є. Є. Управління містом : навч. посіб. Київ : КНУБА, 2003. 260 с.
8. Осітнянко А.П. Планування розвитку міста / А.П. Осітнянко. – К.:КНУБА, 2001. – 460 с.
9. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону (практичний посібник) / Б. Боврон, А. Вігода, Г. Девідсон, В. Мамонова, І. Федів, І. Санжаровський. – К.: Видавництво «К.І.С.», 2008. – 215 с.
10. Салій І. Українські міста: питання власності і муніципального управління : навч. посіб. Київ : «Екс. Об», 2001. 416 с.
11. Сингаївська О.І. Інформаційне забезпечення процесів управління розвитком містобудівних систем : автореф. дис. ... д-ра техн. наук : 05.23.20; КНУБА. – К., 2013. – 32 с.
12. Сментина Н. В., Фіалковська А. А. Стратегічне планування місцевого розвитку : навч. посіб. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244 с.
13. Ткачук О. А. Міське господарство : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2018. 244 с.
14. Ю`єва Т. П. Економіка міського господарств : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2002. 669 с.
15. Чабаненко, Петро Миколайович Утримання міської забудови : навчальний посібник / П. М. Чабаненко ; МОН МС України, Одеська державна академія будівництва і архітектури.- Одеса : Астропринт, 2012 .- 136 с.- ISBN 978-966-190-498-8.

Допоміжна література

1. ДБН України Б.1.1 – 16:2013. Склад та зміст містобудівного кадастру. Київ : Мінрегіобуд України, 2013. 57 с.
2. ДБН України Б.2.2 – 12:2018. Планування і забудова територій. Київ : Мінрегіобуд України, 2018. 179 с.
3. ДБН України В.1.1 - 25 – 2009. Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення. Київ : Мінрегіобуд України, 2009. 30 с.
4. ДБН України В.2.3 – 5 – 2001. Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів. Київ : Держбуд України, 2001. 570 с.
5. ДСТУ – Н Б В.1.1 – 37:2016. Настанова щодо інженерного захисту територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 64 с.

6. ДСТУ 4163 - 2003. Національний стандарт України. Державна уніфікована системи документації. Уніфікована система організаційно – розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів. Київ : Держспоживстандарт України, 2003. 26 с.
7. Бабаєв В. М. Управління великим містом: теоретичні і прикладні аспекти : монограф. Харків : ХНАМГ, 2010. 307 с.
8. Дідик В.В. Планування міст : підр. Львів : «Львівська політехніка», 2006. 412 с.
9. Ключниченко Є. Є. Житлово – комунальне господарство міст : навч. посібн. Київ : КНУБА, 2010. 248 с.
10. Шилова Т. О. Міське комунальне господарство : навч. посібн. Київ : КНУБА, 2006. 272 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Кіс Н.Ю. Курс лекцій з дисципліни «Управління міським господарством». – Ужгород: УжНУ, 2023. – 97с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/64484>
2. Куцина І.А. Навчально-методичний комплекс до дисципліни «Управління міським господарством». – Ужгород: УжНУ, 2023. – 72с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/browse?type=author&value=%D0%9A%D1%83%D1%86%D0%B8%D0%BD%D0%B0%2C+%D0%86%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0+%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0>